HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בראשונה כל מי שרוצה לתרום כו'. שאני מינגא ממיקם. תימה לי למאי לא מצני לעבודת מיכריס ופדריס כשירה ביום ולהכי תקינו רבנן פייסא דלא ליתו למיעוי כיון דכשירה ביום ומכיבא להו למכתי ליכא מוסף שיבה ונ"ל דשפיר פריך להא כל מי שמעלה מיברי תמיד של בין הערבים מכבש למזבח היה לריך להיות ניעור בלילה עד שיתעכלו שמא יפקעו מעל מזבח שיחזירם למערכה ולהכי פריך דמ"כ לא מציני להו ולא שכיחי למתו בשבילה שיהו לריכין להיות ניעורין זיומין עד תנות כדי להסדורי פוקעין לידהו:

שתי תקנות הוו. תימה לי מנא ליה דשתי תקנות הוו ליימ מעיקרא שכור הלא למו כיון דמזו לתמו וקתמו נמי לידי סכנה והוכרכו לתקן פייסא תמרו שם נתקן פייסא מ"ש יהו נמנעין מלבא לליתרו מי יימר דמתרמי לן ותקנו בהדיא שמא תתקינו פייסא כל מי שזוכה בתרומת הדשן לליחי נמי בשידור מערכה ובשידור שני גזירי עלים וי"ל דלמו דוקא קאמר שתי תקנות בתרי זימני אלא דילמא בחד זימנא ותקני והני שפיר שתי תקנות כיון דתקנה הפיים משום דעבדי לתמו הוא ומשום שמא דילמא לא ליתו תקינו כל מי שזוכה בתרומת הדשן יזכה בשידור מערכה וכו' קני ליה שפיר שתי תקנות אפילו אי בחד זימני דתקינו להו ומ"ג דליימא דליין דתקינו פייסא לא תמו משמע דבתר הכי תקינו להו אין לחוש דלא קתי כולי האי בלישניה כי רב אחי מפרש הענין כלילו הוה בתרי זימני וממילא נוקמא נמי בחד זימנא אי נמי ל"ל מדקתני מי שזכה בתרומת הדשן יזכה וכו' ולא קאמר מי שיזכה בתרומת הדשן יזכה בשידור מערכה וכו' שמע מינה דלמו בחד זימנא ניתקן דלא הכי הוה מעשה כיון דחזו דלא למו ופעם אחת היה שלא כמו אלא מעט ולא היו לשם כהנים שהיו מסדרין המערכה לאחר ע) [שזכה מי שזכה בתרומת] הדשן אי לאמרו מי שזכה בתרומת הדשן יזכה בשידור המערכה:

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש כל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה ואם היו שניהן שוין א)הממונה אומר להן הציעו ומה הן מוציאין אחת או שתים ואין מוציאין אגודל במקדש מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהן את חבירו ונפל ונשברה רגלו וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפיים ב)בארבע פיסות היו שם וזה הפיים הראשון: **גמ'** והא מעיקרא מאי טעמא לא תקינו לה רבנן פייסא מעיקרא סבור כיון דעבודת לילה היא לא חשיבא להו ולא אתו כיון דחזו דקאתו ואתו לידי סכנה תקינו לה פייסא והרי איברים ופדרים דעבודת לילה היא ותקינו לה רבנן פייסא ג)סוף עבודה דיממא היא אי נמי תחלת עבודה דיממא היא ד)דאמר ר' יוחנן ג)קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה אימא שכבר קידש מתחילה לעבודה איכא דאמרי מעיקרא סבור כיון דאיכא אונם שינה לא אתו כיון דחזו דאתו וקאתו נמי לידי סכנה תקינו לה רבנן פייסא והרי איברים ופדרים דאיכא אונם שינה ותקינו לה רבנן פייסא שאני מיגנא ממיקם ותקנתא להך גיסא הואי תקנתא להאי גיסא הואי דתניא ה)רבי אומר מי שזכה בתרומת הדשן ו)(יזכה) בסידור מערכה ובשני גזירי עצים אמר רב אשי שתי תקנות הוו מעיקרא סבור לא אתו כיון דחזו דקאתו ואתו נמי לידי סכנה תקינו לה פייסא כיון דתקינו לה פייסא לא אתו אמרי מי יימר דמתרמי לן הדר תקינו להו מי שזכה בתרומת הדשן יזכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים כי היכי דניתו וניפייסו: ובזמן שהן מרובין וכו': אמר רב פפא פשיטא לי ארבע אמות דארעא לא רצין ועולין בכבש תנן קמייתא נמי לא רצין ועולין בכבש תנן והדר כל הקודם את חבירו דביני ביני נמי לא דלא מסיימא מילתא פשיטא לי דגבי מזבח תנן בעי רב פפא ארבע אמות שאמרו בהדיה אמה יסוד ואמה סובב או

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש כל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה ואם היו שניהן שוין א)הממונה אומר להן הציעו ומה הן מוציאין אחת או שתים ואין מוציאין אגודל במקדש מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהן את חבירו ונפל ונשברה רגלו וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפיים ב)בארבע פיסות היו שם וזה הפיים הראשון: **גמ'** והא מעיקרא מאי טעמא לא תקינו לה רבנן פייסא מעיקרא סבור כיון דעבודת לילה היא לא חשיבא להו ולא אתו כיון דחזו דקאתו ואתו לידי סכנה תקינו לה פייסא והרי איברים ופדרים דעבודת לילה היא ותקינו לה רבנן פייסא ג)סוף עבודה דיממא היא אי נמי תחלת עבודה דיממא היא ד)דאמר ר' יוחנן ג)קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה אימא שכבר קידש מתחילה לעבודה איכא דאמרי מעיקרא סבור כיון דאיכא אונם שינה לא אתו כיון דחזו דאתו וקאתו נמי לידי סכנה תקינו לה רבנן פייסא והרי איברים ופדרים דאיכא אונם שינה ותקינו לה רבנן פייסא שאני מיגנא ממיקם ותקנתא להך גיסא הואי דתניא ה)רבי אומר מי שזכה בתרומת הדשן ו)(יזכה) בסידור מערכה ובשני גזירי עצים אמר רב אשי שתי תקנות הוו מעיקרא סבור לא אתו כיון דחזו דקאתו ואתו נמי לידי סכנה תקינו לה פייסא כיון דתקינו לה פייסא לא אתו אמרי מי יימר דמתרמי לן הדר תקינו להו מי שזכה בתרומת הדשן יזכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים כי היכי דניתו וניפייסו: ובזמן שהן מרובין וכו': אמר רב פפא פשיטא לי ארבע אמות דארעא לא רצין ועולין בכבש תנן קמייתא נמי לא רצין ועולין בכבש תנן והדר כל הקודם את חבירו דביני ביני נמי לא דלא מסיימא מילתא פשיטא לי דגבי מזבח תנן בעי רב פפא ארבע אמות שאמרו בהדיה אמה יסוד ואמה סובב או

תמס

א) א מיי' פ"ד מהל' תמידין והלכה ג:
ב) ב שם הלכה ה:
ג) ג מיי' פ"ב מהל' ביאת מקדש הלכה ט:
ד) ד מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה ה:

רבינו חננאל

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם בו'. לימי כהנה, שהיו דוחפין ומשברין זה את זה. ומפני מה לא תיקנו פייס לתרומת הדשן משום דעבודת לילה הוא ולא אתו. והרי איברים ופדרים שפקעו מעל המזבח בלילה שמחזירין ע"ג המזבח דעבודת לילה היא והא תקנו פיס. ודחינן האי סוף עבודה דיממא הוא. [ואקשינן] הא נמי תחלת עבודת היום היא, ר"י יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש, שכבר קדש מתחילת עבודה. ודחינן אימא שכבר קידש מתחילה לעבודה ולעולם עבודת לילה היא. איכא דאמרי בו'. ופשוטה היא. שני מיגנא ממיקם. המחזיר אברים ופדרים יושב ושומר ועדיין לא ישן. והמבקש להרים תרומת הדשן כבר ישן ורוצה עכשיו לעמוד משנתו, ונקשה הוא המבקש לעמוד משנתו ממי שירושב ומשמר ובדעתו אחר שעה לישן. ואמרינן וכי מפני שהיו באין הרבה ומשברין זה לזה, על זה היתה תקנת הפיים, לא היתה התקנה אלא מפני שלא היו באין. הלא תראה שהוסיפו לה עבודות אחרות דתניא מי שזכה בתרומת הדשן זוכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים. (אמר רב) אמר רב אשי שני תקנות היו מעיקרא סבור לא אתו בו'. פשוטה היא. כל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות זכה. ו) (ר' דברים נאמרו בירושלים כו' בבא קמא בסוף פ' מרובה מידת תשלומין כו'). ואוקימנא ד' אמות של כבש הסמוכות למזבח. ומיבעיא אמה יסוד ואמה סובב מכלל ארבע אמות הללו הן אי לא, ועלתה בתיקו. ירושלמי א"ר יוסי בר בון בפירוש תני לה ר' חייא כל הקודם את חבירו בתוך ארבע אמות למזבח זכה.

ו) מתיבתו ר' דבריס וכו' עד מ' משלומין כו' שייך לדף כ"ג סוף ע"ב.

תום' ישנים (המשך)

לאחר, ואהני להקדיש נסכים לזכיהן, אלמא קנוין לנסכים להאחר מוחר לעשותן קודם תמיד. והא דתמרינן בזיכין בתמיד, היינו שלא יתעכבו יותר, אבל בהתחלה יכול להקדישן שהרי אחר נסכי תמיד של בין הערבים מכבש למזבח היה לריך להיות ניעור בלילה עד שיתעכלו שמא יפקעו מעל מזבח שיחזירם למערכה ולהכי פריך דמ"כ לא מציני להו ולא שכיחי למתו בשבילה שיהו לריכין להיות ניעורין זיומין עד תנות כדי להסדורי פוקעין לידהו:

רבינו חננאל

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם בו'. לימי כהנה, שהיו דוחפין ומשברין זה את זה. ומפני מה לא תיקנו פייס לתרומת הדשן משום דעבודת לילה הוא ולא אתו. והרי איברים ופדרים שפקעו מעל המזבח שמחזירין ע"ג המזבח דעבודת לילה היא והא תקנו פיס. ודחינן האי סוף עבודה דיממא הוא. [ואקשינן] הא נמי תחלת עבודת היום היא, ר"י יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש, שכבר קדש מתחילת עבודה. ודחינן אימא שכבר קידש מתחילה לעבודה ולעולם עבודת לילה היא. איכא דאמרי בו'. ופשוטה היא. שני מיגנא ממיקם. המחזיר אברים ופדרים יושב ושומר ועדיין לא ישן. והמבקש להרים תרומת הדשן כבר ישן ורוצה עכשיו לעמוד משנתו, ונקשה הוא המבקש לעמוד משנתו ממי שירושב ומשמר ובדעתו אחר שעה לישן. ואמרינן וכי מפני שהיו באין הרבה ומשברין זה לזה, על זה היתה תקנת הפיים, לא היתה התקנה אלא מפני שלא היו באין. הלא תראה שהוסיפו לה עבודות אחרות דתניא מי שזכה בתרומת הדשן זוכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים. (אמר רב) אמר רב אשי שני תקנות היו מעיקרא סבור לא אתו בו'. פשוטה היא. כל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות זכה. ו) (ר' דברים נאמרו בירושלים כו' בבא קמא בסוף פ' מרובה מידת תשלומין כו'). ואוקימנא ד' אמות של כבש הסמוכות למזבח. ומיבעיא אמה יסוד ואמה סובב מכלל ארבע אמות הללו הן אי לא, ועלתה בתיקו. ירושלמי א"ר יוסי בר בון בפירוש תני לה ר' חייא כל הקודם את חבירו בתוך ארבע אמות למזבח זכה.

מוסף רש"י

ארבע פייסות היו שם. בכל יום (לעיל יד:). קידש ידיו לתרומת הדשן. לכפיית הכיור אם הלכן, בכל בקר היה טובל במקוה מן הגחלים המתוקנות הפנימיות ויורד ושוחה כמנהגו של ככם בדרומו של מזבח, כדכתיב ושמו אלו המזבח, ושם היה נעלם מקומו והיא היתה בכל יום לשמוה לכל העבודות (דברים כ:). **שכבר קידש מתחילת עבודה.** שזו תחלת עבודת יום הבא (שם).

תום' ישנים

מתני'. בזמן שהן מרובין רצין בכבש כו'. ומימה כיון דעבודה היא כדאמרינן בגמרא מ"ר אין לרץ, ולאמרינן בירושלמי דבכרכות [פ"ג ה"ב] גבי תפלה מי שעומד ומתפלל צריך להזהר ברגלו, תניא אמורין ר' סימון ור' לוי תד אמר מהלכים ואד אמר כהכים, מאן דאמר כהכים אהיו מהלכין ועקב בלב גדול דכתיב [משלי כ, כג] לא תעלה בעגלות על מזבחי, פי' כיון שבאעת אילוך מיאחרין רגליהן על שבן בשעת תפלה מעומד, ואין נרחה לומר דלרץ עקב בלב גדול מלאמר. ושמא כיון שלא [היו] עדיין עסוקין בעבודה כמו בהולכת איברים לכבש יכולין לרוץ. אי נמי לרץ עקב בלב גדול [לאמר שהיו מתמהרין ללכת בעניו זה. ומכל מקום נרחה להגיהה ככתוב [נב, ב] לתמרין בסוכה [נב, ב] תמרו עליו על בזה של מרחץ בת ביתוס שהיה טוטל כו' והיה הולך עקב בלב גדול] שלא להרחות כאו עושה כן, שלא כ כן לרץ ו לילך בשעת עבודה כדפרישית. המממונה אומר להם הציעו. פי' שיהו מכוונים ביניהם מניין אחד ר' או כ' או ג' ומימו זה ג' זה ב' זה ג' כל המניין שיהו יתרום. וה"ת ש"מ שהממונה יודע בעוד היכן יכיף המניין ולכל מי (שהיה) [שרולה] בו יתרום. ר"ל שהממונה היה מונה ולא היו תומרים לו המניין שהיו מיכוונים ביניהם. וכן פי' בערוך [ע' נצב ב].

נמ'. הרי איברים ופדרים דליליא ותקינו להו רבנן **פייסא.** פי' ולא מייתינן דלמא לא אתו אלא מיקנו פיים. ומימה וכי אתנו של מיכריס ופדרים מפקע הן בעלן, והא אמרינן לקמן [כו, ב] שזוכה בתמיד של בין הערבים, ואפילו להאי דבעי למימר שחוזרין ומפיסין למתיר של בין הערבים, קשה לקמן דמפקיע אתו, ש"מ היו יודעין מבעוד יום מי המעלה מיכריס למזבח, ומה שהוזרין למרומת הדשן שלא היו יודעין מבעוד יום. ותומר רבינו דקביעא ליה למלוה דלפילו היו יודעין מבעוד יום מי שוכה בתרומת הדשן מבעוד יום יש לומר כי גם אותו שזוכה בפיים יפקע ולא יעמוד, כיון שהתחילו לו יקיומו ממנו כי לא יעמוד, [ואם] לא היו מוסכין בפיים של תרומת הדשן, ש"מ לא יעשיהו בלילה [ומקבלין] מבעוד יום, ולישה למימה למירי, שלא ש"מ שלף כשיעשיהו לפיים מבעוד יום יש לומר שמא יפקע כיון שלא יעמידוהו לתרים ממנו ולכן לא מיקנו בו פיים מתחילה. ולהכי פריך הרי לבניים ופדרים כו' שזוכה בהן בתחר מבעוד יום ומיקנו. [ושוב ללמלן לאחר מוסכין קודמין לנזיכין ממנה מיכריס שלא יעשו בתמיד של בין הערבים, ואפילו הכי לא מיקנו בו פיים מתחילה. ולהכי פריך הרי לבניים ופדרים מבעוד יום יש לומר שמא יפקע כיון שלא יעמידוהו לתרים ממנו ולכן לא מיקנו בו פיים מתחילה. ולהכי פריך הרי לבניים ופדרים כו' שזוכה בהן בתחר מבעוד יום ומיקנו. [ושוב ללמלן לאחר מוסכין קודמין לנזיכין ממנה מיכריס שלא יעשו בתמיד של בין הערבים, ואפילו הכי